24. Якое ўстойлівае спалучэнне адпавядае прыслоўю ***цёмна***?

А) без году тыдзень. **Б)** не за гарою. **В)** хоць вока выкалі.
Г) ні даць ні ўзяць. **Д)** гады ў рады.

---

25. Якія ўласныя назоўнікі прапушчаны ва ўстойлівых спалучэннях?

1) яшчык …; *а) Рубікон;*
2) куды … цялят не ганяў; *б) Пандоры;*
3) перайсці …; *в) Аргуса;*
4) па … шапка; *г) Сеньку;*
5) вочы … *д) Макар.*

А) 1-а, 2-г, 3-б, 4-в, 5-д. **Б)** 1-б, 2-д, 3-а, 4-г, 5-в. **В)** 1-в, 2-б, 3-д, 4-а, 5-г.
Г) 1-г, 2-б, 3-в, 4-д, 5-а. **Д)** 1-д, 2-б, 3-в, 4-а, 5-г.

---

26. Вучні атрымалі заданне напісаць сачыненне пра свае назіранні за прыродай падчас летніх канікул. Кастусь запісаў: *"У добрае надвор'е, калі не чакаецца рэзкіх перамен, п'яўкі спакойна поўзаюць па дне вадаёма, камянях, воднай расліннасці. А калі яны пачынаюць вылазіць па сцёблах да самай паверхні вады, то ў бліжэйшы час будзе … ."* Якое слова не напісаў хлопчык?

А) засуха. **Б)** паводка. **В)** спёка. **Г)** навальніца. **Д)** вецер.

---

27. Дадзены ўстарэлыя словы: *1) перст; 2) чало; 3) ланіты; 4) выя; 5) длань.* Што яны абазначалі? Падбярыце сучасныя адпаведнікі.

а) лоб; б) шчокі; в) палец; г) далонь; д) шыя.

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г, 5-д. **Б)** 1-б, 2-в, 3-д, 4-а, 5-б. **В)** 1-в, 2-а, 3-б, 4-д, 5-г.
Г) 1-г, 2-д, 3-г, 4-в, 5-а. **Д)** 1-д, 2-г, 3-а, 4-б, 5-в.

---

28. Дадзены назвы народных казак: *1) "…-рабка"; 2) "…-хітрыца"; 3) "…-пяюха"; 4) "…-манюка"; 5) "…-сынок".* Якіх назоўнікаў на месцы пропуску не хапае? Выберыце патрэбны варыянт.

а) Каза; б) Лісіца; в) Курачка; г) Піліпка; д) Муха.

А) а1, б2, в3, г4, д5. **Б)** а1, г2, д3, в4, б5. **В)** б1, а2, г3, д4, в5.
Г) в1, б2, д3, а4, г5. **Д)** г1, д2, в3, б4, а5.

---

29. Як даўней называлі памяшканне, дзе захоўвалі калёсы, сані, сохі, бароны, плугі, вілы, капаніцы?

А) дрывотня. **Б)** сцёбка. **В)** гумно. **Г)** абозня. **Д)** стайня.

---

30. *Даследчык старажытных рукапісаў* называецца … .

А) палеограф. **Б)** археолаг. **В)** геолаг. **Г)** архівіст. **Д)** вандроўнік.

КОНКУРС

Арганізатар гульні-конкурсу «Буслік» –
Грамадскае аб'яднанне «Беларуская асацыяцыя «Конкурс»
220045, г. Мінск, вул. Яна Чачота, 16 тэл. (017) 375 66 17, 375 36 23
e-mail: info@bakonkurs.by https://bakonkurs.by/ https://конкурс.бел/
Унітарнае прадпрыемства «Выдавецкі цэнтр БА «Конкурс». Заказ 2. Тыраж 28300 экз. 2021 г.

Гульня-конкурс па беларускай мове і літаратуры

«БУСЛІК-2021»

Чацвер, 18 лютага 2021 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- за няправільны адказ аднімаецца чвэрць балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- максімальная колькасць балаў, якой ацэньваецца заданне конкурсу, – 150, аднак аўтары задання не прадугледжваюць яго поўнага выканання ўдзельнікамі; у заданне гульні-конкурсу ўключаны пытанні, веды пра якія не прадугледжаны школьнай праграмай;
- карыстацца даведнікамі, падручнікамі, слоўнікамі, іншымі пісьмовымі або друкаванымі матэрыяламі, электроннымі сродкамі інфармацыі і сувязі забараняецца; не дазваляецца таксама абменьвацца інфармацыяй з іншымі ўдзельнікамі і задаваць пытанні настаўніку; ручка, чарнавік, картка і заданне – гэта ўсё, што патрэбна мець удзельніку;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем і чарнавік удзельнік забірае з сабой і захоўвае іх да падвядзення канчатковых вынікаў;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце https://bakonkurs.by/ праз 1–1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 5-6 класаў

1. Колькі назоўнікаў з [ж] у скорагаворцы У. Ліпскага?

Жабка збірае журавіны,
Жменькай жахае ў жбан.

А) 0. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

---

2. Вучні атрымалі заданне скласці сказ. Сымонка напісаў:

Восенню на балоце збіраюць … .

Дапамажыце хлопчыку закончыць сказ.

А) маліну. **Б)** чарніцы. **В)** журавіны. **Г)** грыбы. **Д)** суніцы.

---

3. Якое(-ія) слова(-ы) з дадзеных пачынаецца з [йо]?

1) ежа; 2) ёрш; 3) радыё; 4) перыёдыка.

А) усе словы. **Б)** няма такіх слоў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3, 4.

---

4. Чым з'яўляецца выдзеленае спалучэнне ў вершаваных радках А. Дзеружынскага?

Мама кажа:
– Наш Пятрок
мае ***востры язычок****!*
– Дык чаму ж, – спытала Люба, –
не парэжа Пеця губы?

А) сінонімам. **Б)** амонімам.
В) антонімам. **Г)** неалагізмам.
Д) фразеалагізмам.

5. У якім (ці якіх) з прапанаваных устойлівых спалучэнняў прапушчаны прыметнік ***леташні***?

1) дрыжыць як … ліст; 2) патрэбны як … снег; 3) не … зуб, дык лісіны хвост.

А) ва ўсіх. **Б)** няма такіх. **В)** у 1. **Г)** у 2. **Д)** у 3.

6. Выберыце з дадзеных прыкладаў толькі адназначныя словы.

1) выказнік; 2) тэарэма; 3) космас.

А) усе словы. **Б)** няма такіх слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

7. Дадзены сказ: *Расце ў лесе* ***магутны*** *дуб.* Падбярыце з наступных слоў сінонім да выдзеленага слова.

1) нізкарослы; 2) слабы; 3) вялікі; 4) непрыкметны.

А) няма такога слова. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

8. Здаўна ў народзе можна пачуць:

1. Колас не спее, калі сонца не … .	*а) псуе;*
2. Праца чалавека корміць, а лянота … .	*б) грэе;*
3. Мурашка невялікая, а горы … .	*в) капае.*

Якія дзеясловы прапушчаны?

А) 1-а, 2-б, 3-в. **Б)** 1-б, 2-а, 3-в. **В)** 1-б, 2-в, 3-а. **Г)** 1-в, 2-б, 3-а. **Д)** 1-в, 2-а, 3-б.

9. Якія з прыведзеных назоўнікаў ужываюцца толькі ў множным ліку?

1) сані; 2) апілкі; 3) дажынкі; 4) вароты.

А) усе назоўнікі. **Б)** няма такіх назоўнікаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

10. Выберыце з дадзеных правільна напісаныя словы.

1) глаток; 2) спектакаль; 3) пясчота; 4) мятро.

А) усе словы. **Б)** няма такіх слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

11. У якіх словах з прапанаваных колькасць літар аднолькавая?

1) ясны; 2) сшытак; 3) з’езд; 4) кальё.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма такіх слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 3, 4.

12. Дадзены сказ: *На шэрую прамерзлую зямлю бязгучна і* ***густа*** *сыплецца першы снег.* Якой часцінай мовы з’яўляецца выдзеленае ў сказе слова?

А) назоўнікам. **Б)** прыметнікам. **В)** лічэбнікам. **Г)** займеннікам. **Д)** прыслоўем.

13. Колькі разоў сустракаецца апошні гук назоўніка ***сталь*** у словах вершаванай загадкі Н. Гілевіча?

Поле – шкляное,
Празрыстае,
Чыстае,
Межы – драўляныя,
Падмаляваныя. (Акно)

А) ні разу. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

14. Ужыты ў выразах *вывучыцца грамаце, ганаровая грамата, грамата на бяросце, фількіна грамата* назоўнік ***грамата*** з’яўляецца … .

А) адназначным. **Б)** мнагазначным. **В)** амонімам.
Г) паронімам. **Д)** сінонімам.

15. Дадзены словы рускай мовы: *1) щепотка; 2) наружный; 3) почечный; 4) невольно.* Падбярыце адпаведнікі ў беларускай мове:

а) вонкавы; б) ныркавы; в) дробка; г) міжволі.

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г. **Б)** 1-б, 2-в, 3-г, 4-а. **В)** 1-в, 2-а, 3-б, 4-г.
Г) 1-г, 2-б, 3-а, 4-в. **Д)** 1-а, 2-г, 3-в, 4-б.

16. Выберыце з прапанаваных формы вуснага маўлення.

1) маналог; 2) дыялог; 3) палілог.

А) усе. **Б)** няма такіх слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

17. Вучні атрымалі заданне напісаць назоўнік, якому адпавядае значэнне *‘першы паказ спектакля, цыркавой праграмы, фільма’*.

Дзіма напісаў – *прэм’ера*, Варвара – *прэмьера*, Клава – *прым’ера*, Стас – *премьера*, Філіп – *прам’ера*. Хто з вучняў правільна напісаў назоўнік?

А) Дзіма. **Б)** Варвара. **В)** Клава. **Г)** Стас. **Д)** Філіп.

18. Дадзены словы на рускай мове: 1*) аллея; 2) примадонна; 3) шасси.* Пры перакладзе якога слова з рускай мовы на беларускую захаваецца падаўжэнне зычных?

А) усіх слоў. **Б)** няма такіх слоў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

19. У даўнія часы расчараванне з-за няўдачы ў якіх-небудзь непрадбачаных абставінах у народзе выказвалі такім чынам: *“Вось табе, бабуля, і … дзень.”* Якое слова прапушчана ў выразе?

А) Агаф’еў. **Б)** Сідараў. **В)** Ільін. **Г)** Трыфанаў. **Д)** Юр’еў.

20. Дадзены назоўнікі: *прыз, рак, мель.* Які склад неабходна выкарыстаць у пачатку прапанаваных слоў, каб атрымаліся назоўнікі з іншымі лексічнымі значэннямі?

А) ку-. **Б)** ка-. **В)** кэ-. **Г)** кы-. **Д)** ко-.

21. Якія з прапанаваных нескланяльных складанаскарочаных назоўнікаў адносіцца да ніякага роду?

1) БелАЗ; 2) ААН; 3) ТБМ.

А) усе. **Б)** няма такіх. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

22. Выберыце з дадзеных словазлучэнні, у якіх выдзеленыя словы з’яўляюцца амонімамі.

1) мяккі знак – мяккі характар; 2) геаграфічны áтлас – бліскучы атлáс;
3) ідуць урокі – ідуць гадзіны.

А) усе. **Б)** няма такіх. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

23. Дадзены перыфразы: *1) карабель пустыні; 2) марскі артыст; 3) велікан саванны.* Падбярыце адпаведнікі: *а) дэльфін; б) вярблюд; в) слон.*

А) 1-а, 2-б, 3-в. **Б)** 1-а, 2-в, 3-б. **В)** 1-б, 2-а, 3-в.
Г) 1-б, 2-в, 3-а. **Д)** 1-в, 2-а, 3-б.